

Prosedyre for ivaretagelse av føre-var prinsippet ved regulering av fiske etter atlantisk laks

I 1998 forpliktet Norge seg gjennom vedtak i NASCO å ivareta føre-var prinsippet i all forvaltning av atlantisk laks. Når det gjelder fiskeregulering ble utvikling av en prosedyre valgt som tilnærming og som hjelpemiddel for til å ivareta føre-var prinsippet. Sommeren 2002 ble prosedyren vedtatt og Norge har gjennom dette også forpliktet seg til umiddelbart å implementere den. Det vil også bli stilt krav til Norge om å rapportere på bruken av prosedyren.

Etter DNs vurdering kan prosedyren også fungere som et hjelpemiddel i reguleringsarbeidet helt generelt. Ved å bruke den steg for steg vil en komme innom de viktigste bestandsvurderingene som uansett bør gjøres og andre viktige hensyn som må tas før en utformer fiskereguleringene. Prosedyren er således i samsvar med DNs retningslinjer for regulering av fiske etter laks og omvendt. En må ikke nødvendigvis kunne svare på alle spørsmål i prosedyren for å bruke den.

Prosedyren er tredelt. Del A består i en kort beskrivelse av det fiske som skal reguleres og er felles. Del B benyttes dersom fisket først og fremst beskatter laksebestander fra ei elv, dvs som regel elvefisket. Dersom fisket beskatter laksebestander fra flere enn ei lakseelv, dvs som regel sjølaksefiske, men også elvefisket der det fiskes på bestander fra flere kategoriserte vassdrag, skal del C benyttes.

A. Kort beskrivelse av fisket som skal reguleres

Fiskeområde:

I norsk sammenheng vil dette være vassdraget som er kategorisert eller regionen for sjølaksefiske

Fiskeredskaper:

Her menes de fiskeredskaper som faktisk brukes – dersom en er usikker på det bør en beskrive de redskaper som er tillat å bruke.

Omfanget på fisket:

Her bør en alltid ta med rapportert fangst – andre estimater av fangstmengde kan også tas med. Videre bør en ta med informasjon om innsats.

Gjeldende fiskereguleringer:

Skriv inn gjeldende forskriftstekst

Beskriv evt. eksisterende forhåndsavtalte prosedyrer vedr. fastsetting av fiskeforskrifter, endring av forskrifter mv. :

Her menes f.eks de prosedyrer som er fulgt/skal følges med hensyn til lokal prosess. Det kan også være forhåndsavtalte prosedyrer for å justere reguleringene undervegs, f.eks ved kvotefastsetting, tilpasninger av kvoter til faktisk fiskeoppgang osv.

Viktige bestander for utforming av fiskereguleringene i fiskeområde:

Bestandsbegrepet skal forstås tilsvarende som i kategorisystemet, dvs. selvreproduserende bestander (kat. 1-5). Med "viktige bestander" menes de bestandene som antas å utgjøre en betydelig andel av fangsten i fiskeområdet og de bestander som en antar i betydelig grad beskattes i fiskeområdet.

Evt andre fiskerier i fiskeområdet av betydning for beskatning av laksebestandene:
Her menes andre fiskerier enn laksefiske, dvs bifangstproblematikk og f eks ulovlig fangst.

Annen informasjon av betydning for fiskeregulering:

...

B. Fiske på én bestand – som regel elvefiske

B1. Spesifiser hvilke og om mulig verdi på indikatorer som benyttes for å vurdere lakseproduksjon i forhold til vassdragets produksjonskapasitet og/eller bestandenes produksjonsevne (jf kat 4).

Slike indikatorer kan f eks være rapportert fangst, fangst pr innsats, størrelse på voksenfiskbestand, på ungfiskbestand, eller på gytebestand, eller smoltutvandring. En skal også bestemme seg for en størrelsesorden eller f eks et intervall en vil bruke. Det kan også benyttes flere indikatorer samtidig.

B 2. Beskriv bestandsstatus i forhold til indikatorer i spørsmål B1. Vurder trender og forventninger til bestandsutviklingen.

Her skal en vurdere om status er betydelig over, rundt eller betydelig under indikatoren(e), jf bl a vurderingene som skal gjøres for kategori 4. Tilsvarende skal en vurdere trender og klargjøre forventninger til bestandsutviklingen.

B 3. Er bestandsstatus i samsvar med andre diversitetskriterier?

Slike kriterier kan f esk være storlaksandel, vandringsmønster, andel rømt fisk, alders og kjønnsfordeling. Når en har vurdert hvilke som skal benyttes må en også vurdere hvilke som evt ikke er oppfylt og mulige årsaker til dette.

B 4. Er beskatningen selektiv (f. eks. i forhold alders- eller størrelsesgrupper av fisk).

Dersom en vurderer beskatningen som selektiv skal også vurdere mulige årsaker til dette.

B 5. Er bestanden truet av utryddelse av andre faktorer enn fisket (f. eks. habitatforringelse, sjukdomer/parasiter, forsurening med mer) (jf kat 2)?

Denne vurderingen er tilsvarende den som skal gjøres for kategori 2. Dersom en bestand vurderes truet av utryddelse skal en identifisere den eller de påvirkningsfaktorer som er årsaken til at den er truet og hvilke evt forvaltnings-/kompensasjonstiltak som vil bli iverksatt (eks innlegging i genbank, habitatrestaurering, utsettinger med mer)

B 6. Beskriv reguleringsbestemmelser* som vil bli iverksatt.

Ved fastsetting av reguleringsbestemmelser skal en ta hensyn til: usikkerhet i estimater og vurderinger, mengde fisk (spørsm. B 2), diversitetskriterier (spørsm. B 3), om fisket er selektivt (spørsm. B4), alle evt ikke fiskerelaterte faktorer som påvirker bestanden (B 5), sosioøkonomiske vurderinger og hensyn, andre fiskerier som beskatter bestanden.

Videre skal det her beskrives hvilke reguleringstiltak som vil bli iverksatt når bestandsutviklingen (mengde/diversitet) avviker betydelig fra det som var forventet. Beskriv også evt forhåndsavtale prosedyrer for iverksetting (jf tilsvarende som under del A).

Beskriv også hvilke effekter en forventer å oppnå og når de forventes oppnådd, f eks i forhold til statusbeskrivelsen i spørsmål 1-5.

B 7. Gi en oversikt over opplegg for innsamling av informasjon som vil bli brukt for å overvåke effekten av forvaltningstiltak.

Her skal en vurdere hvilke indikatorer/kriterier (spørsmål 1 og 3) en vil benytte fremover. En må også identifisere evt mangler i tilgjengelig informasjon og en bør sette opp en tidsplan for å bedre informasjonsinnsamlingen.

C. Fiske på flere enn én bestand – sjølaksefiske og enkelte vassdrag

C1. Spesifiser hvilke indikatorer som benyttes for å vurdere om lakseproduksjon er i samsvar med vassdragenes produksjonskapasitet og/eller bestandenes produksjonsevne (jf bl a kat 4).

Slike indikatorer kan f eks være rapportert fangst, fangst pr innsats, størrelse på voksenfiskbestand, på ungfiskbestand, eller på gytebestand eller smoltutvandring. En skal også bestemme seg for en størrelsesorden eller f eks intervallet en vil bruke. En kan også benytte flere indikatorer samtidig.

Normalt vil dette innebære en sammenstilling og oppsummering av de indikatorer som er benyttet på enkelvassdragsnivå (jf B1).

C 2. Beskriv status til bestandene som blir beskattet* i forhold til indikatorer i spørsmål C1. Vurder trender og forventninger til bestandsutviklingen.

**Med "bestander som blir beskattet" menes i denne sammenhengen bestandene som sogner til området og andre bestander som det må tas spesielt hensyn til ved regulering.*

Det er for disse bestandene en skal vurdere og oppsummere for hvor mange status er betydelig over, rundt eller betydelig under indikatoren(e), jf bl a vurderingene som skal gjøres for kategori 4. Tilsvarende skal en vurdere trender og klargjøre forventninger til bestandsutviklingen.

C 3. Er bestandsstatus til bestandene som blir beskattet* (jf C2) i samsvar med andre diversitetskriterier?

Slike kriterier kan f.eks. være storlaksandel, vandringsmønster, andel rømt fisk, alders og kjønnsfordeling. Når en har vurdert hvilke som skal benyttes må en også oppsummere for hvor mange bestander kriterier trolig ikke er oppfylt. En må videre vurdere om det er mulige, mer generelt gyldige årsaker til dette.

C 4. Er beskatningen selektiv (f. eks. for alders- og størrelsesgrupper eller ulike bestander)?

Dersom en vurderer beskatningen som selektiv skal også vurdere om det er mulig, mer generelt gyldige årsaker til dette.

C 5. Blir bestander som er truet av utryddelse av andre faktorer en fisket beskattet* (jf C2) i området (f.eks. habitatforringelse, sjukdomer/parasiter, forsurening med mer, jf kat 2).

Normalt vil dette innebære en sammenstilling og oppsummering av de vurderingene som er gjort enkelvassdragsnivå (jf B5). Det samme gjelder for de påvirkningsfaktorer som er identifisert og evt forvaltnings-/kompensasjonstiltak som vil bli iverksatt (eks innlegging i genbank, habitatrestaurering, utsettinger med mer)

C 6. Beskriv reguleringsbestemmelser som vil bli iverksatt.

Ved fastsetting av reguleringsbestemmelser skal en ta hensyn til: usikkerhet i estimer og vurderinger, mengde fisk (spørsm. B 2), diversitetskriterier (spørsm. B 3), om fisket er selektivt (spørsm. B4), alle evt ikke fiskerelaterte faktorer som påvirker bestanden (B 5), sosioøkonomiske vurderinger og hensyn, andre fiskerier som beskatter bestanden.

Dersom det foreslåes ulike reguleringsbestemmelser for deler av regionen, beskriv geografisk avgrensning og reguleringsbestemmelser. Forklar kort hvorfor dette er gjort.

Videre skal det her beskrives hvilke reguleringstiltak som vil bli iverksatt når utviklingen (mengde/diversitet) i bestander som blir beskattet (jf C1) i området avviker betydelig fra det som var forventet. Beskriv også evt forhåndsavtale prosedyrer for iverksetting (jf tilsvarende som under del A).*

Beskriv også hvilke effekter en forventer å oppnå og når de forventes oppnådd, f.eks i forhold til statusbeskrivelsen i spørsmål 1-5.

C 7. Gi en oversikt over opplegg for innsamling av informasjon som vil bli brukt for å overvåke effekten av reguleringstiltak, identifiser mangler i tilgjengelig informasjon og en tidsplan for å bedre informasjonsinnsamlingen.

Her må en vurdere og oppsummere hvilke indikatorer/kriterier (spørsmål 1 og 3) en vil benytte fremover. En må også identifisere evt mangler i tilgjengelig informasjon og en bør sette opp en tidsplan for å bedre informasjonsinnsamlingen.